

Bondeplageren billedligt talt

Beskrivelse

Bring oplysningstid og stavnsbånd til live i fortælling og visuel produktion

- Vil I arbejde med oplysningstid og stavnsbånd på en ny og involverende måde?
- Vil I arbejde med autentiske, lokale historier og kilder dér, hvor man kan mærke historiens vingesus?
- Vil I arbejde med, hvordan et historisk tema kan perspektiveres og videreformidles med et visuelt produkt?

Så er dette forløbet for jer!

"Den gale Schinkel"

"Bondeplageren"

Sådan kaldte man en landsdommer og herremand på Hald i 1700-tallet. I virkeligheden hed han Frederik Schinkel, og historierne om ham er virkelige interessante. Ikke blot fordi han havde en farverig personlighed, der har givet inspiration til karakterer i litteraturen lige fra St.St. Blichers noveller og romaner til Ida Jessens snarligt filmatiserede roman Kaptajnen og Ann Barbara. Men fordi Frederik Schinkel levede i en brydningstid.

I hans fortælling møder vi oprørske, stavnsbundne bønder og hans eneste datter - uregerlig og forelsket. Sammen med Frederik Schinkel afspejler de på fineste vis samtidens modsatrettede tendenser:

Frihedstanker og oplysningstid overfor tradition og stavnsbånd.

Det er **gratis** for de første 7 kommunale skoler og institutioner, der booker. For de øvrige, der booker er prisen 600,-.

Aktiviteter

Klassen besøger Hald, der tidligere stod under Frederiks Schinkels ejerskab. Her møder klassen en museumsformidler fra Viborg museum og kunstneren Jane Susanne Andersen fra Kulturskolen.

I første del introduceres eleverne til historien gennem fortælling og via fire kilder, som de læser og arbejder med gruppevis. To kilder er uddrag fra datterens erindringer, mens de øvrige omhandler retssager ført mellem

Frederik Schinkel og fæstebønder.

I anden del indfører kunstneren eleverne i effektiv visuel formidling. De præsenteres for viden og greb til kreativ og reflekteret videreformidling af et historisk dilemma.

Forberedelse

For forløbet på Hald arbejder klassen på egen hånd med oplysningstid, stavnsbånd, landboreformer og standssamfund.

I kan tage udgangspunkt i eget materiale eller lade jer inspirere af hæftet 'Lærervejledning og undervisningsmateriale' - se under 'undervisningsmaterialer'.

Vi forventer, at klassen inden besøget ved Hald forberedes igennem arbejdet med et fæstebrev underskrevet af Frederik Schinkel og fæstebonden, Wisti Jensen - se PRIMÆRT materiale.

Inddel klassen i 4-6 grupper á 4-6 elever.

Efterbehandling

Arbejd videre med visualiseringerne og perspektiver temaet.

I kan få et opfølgende besøg på skolen af kunstneren, som hjælper eleverne videre mod et mere færdigt produkt. Dette er uden merberegning. Tag kontakt, hvis dette har interesse.

Tag udgangspunkt i temaerne lighed og frihed og lad eleverne udarbejde en tegneserie på en A4, hvor Frederik Schinkel, Charlotte Amalie eller en bonde genbesøger temaet i en mere nutidig kontekst.

- Hvad ville der ske, hvis Charlotte Amalie oplevede 60ernes kvindekamp eller Me too- bevægelsen?
- Hvad ville Frederik Schinkel og bonden sige til debatten om jordreformer for at tilgodese klimaudfordringerne?
- Hvad ville de historiske karakterer i det hele taget sige til vores demokrati?

I hæftet Lærervejledning og undervisningsmateriale findes desuden links til videre arbejde med oplysningstid og stavnsbånd.

Formål

Formålet med forløbet er, at eleverne arbejder med lokale, autentiske kilder. Under temaet Frihed og lighed belyses oplysningstid og stavnsbånd. Ved hjælp af kildearbejde og egne visualiseringer forholder eleverne sig dybdegående til temaet i en historisk og nutidig kontekst. De visuelle værktøjer, som eleverne præsenteres for, kan overføres til udarbejdelsen af produkt til projektopgaven på 9. klassetrin.

Eksempler fra Fælles Mål:

Historie

- Der arbejdes indenfor kompetenceområdet 'kildearbejde', hvor eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger. Med særligt fokus på 'sprog og skriftsprog'.
- Der arbejdes indenfor kompetenceområdet 'historiebrug', hvor eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid. Med særligt fokus på 'konstruktion og historiske fortællinger'.
- Der arbejdes indenfor kompetenceområdet 'kronologi og sammenhæng', hvor eleven på baggrund af et kronologisk overblik kan forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger. Med særligt fokus på 'det lokale, regionale og globale'.

Kanonpunkt: Stavnsbåndets ophævelse

Billedkunst, som valgfag

- Der arbejdes indenfor kompetenceområdet 'billedfremstilling', hvor eleven kan eksperimentere med

udtryksformer, teknikker og materialer med vægt på tematisering.

- Der arbejdes indenfor kompetenceområdet 'billedkommunikation', hvor eleven kan formidle egne projekter med visuelle udtryk. Med særligt fokus på 'visuel kommunikation'.

Viborg er UNESCO Creative City og Kulturskolen i Viborg har som mål, at alle elever møder og udvikler færdigheder inden for kreativitet i løbet af deres grundskoletid. Det mål understøtter dette forløb.

Sted

Haldladen
Ravnsbjergvej 76
8800 Viborg

Vi mødes i Hald Hovedgårds park.

Undervisningsmateriale

PRIMÆRT materiale

Lærervejledning og undervisningsmateriale

Hæftet indeholder idéer til det forberedende arbejde; en opgave om et fæstebrev fra Hald, der skal løses inden besøget; samt en række links og litteraturhenvísninger.

Vær opmærksom på, at der i lærervejledningen indgår aktive links. Disse links findes også herunder.

[Hent fil](#)

PRMÆRT/SEKUNDÆRT materiale

[Miniforedrag - Den Franske Revolution og Danmark DANMARKSHISTORIE.DK](#)

[Hierarkiet under enevælden DR](#)

[Fæstebønder blev straffet som slaver Skole DR](#)

[Struensee indleder et reformprogram Skole DR](#)

[Stavnsbåndet indføres i Danmark Skole DR](#)

[Brdr. Madsen forklarer Stavnsbåndet Skole DR](#)

[Landboreformerne gør bønderne frie Skole DR](#)

[Enevælde og oplysningstid DR](#)

[Den lille bog om kildekritik RIGSARKIVET](#)

[Kildekritiske redskaber - Kilderne: Kilderne RIGSARKIVET](#)

[Stavnsbåndets ophævelse Historie 7-9 Gyldendals fagportaler](#)

[Interview med forfatter Ida Jessen om den jyske hede - TV MIDTVEST](#)

SEKUNDÆRT materiale

SKOLELITTERATUR

Historie 7 Erik Dehn: *Bondelandet*.

Thomas Meloni Rønn og Henning Brinckmann: *Revolution og omvæltning*.

ØVRIG LITTERATUR TIL TVÆRFAGLIGT ARBEJDE

Ida Jessen: *Kaptajnen og Anna Barbara. Især 4. kapitel Brylluppet*.

Her hører man om fæstebonden Erik Christensens sag, som også indgår i forløbet.

Charlotte Amalie Schinkel: *Bekendelser*.

Charlotte Amalies selvbiografi om hendes barndom og ungdom, og om hvordan hun endte med Martinus Braëm.

St.St. Blicher: *Eneste barn*

- novelle spundet over Charlotte Amalies kærlighedshistorie og utrolig lig hendes egen selvbiografi.

BAGGRUNDSLITTERATUR

Erik Harbo: *Frøkenen på Hald*

Indeholder både Bekendelser og Eneste barn.

SEKUNDÆRT materiale

Forløbet findes også som meebook-forløb. Søg på titlen under 'ShareIT'.

[Forløb på Alineas historieportal: Stavnsbånd og samfundsforandring](#)

Tilmelding

Beskrivelse af tilmeldingsprocedure

Book i tilmeldingsmodulet nederst på denne side.

BOOKING ÅBNER TIL MAJ 2024

De første 7 pladser er gratis.

De, der ikke er blandt de første 7, vil få tilsendt en opkrævning på 600 kr. efterfølgende, også selvom der står "gratis" under bookingen.

Dato

Tirsdag, 17 september, 2024 - 09:30

Gratis

Tirsdag, 17 september, 2024 - 11:00

Gratis

Onsdag, 18 september, 2024 - 09:30

Gratis

Onsdag, 18 september, 2024 - 11:00

Gratis

Torsdag, 19 september, 2024 - 09:30

Gratis

Torsdag, 19 september, 2024 - 11:00

Gratis

Tirsdag, 24 september, 2024 - 09:30

Gratis

Tirsdag, 24 september, 2024 - 11:00

Gratis

Onsdag, 25 september, 2024 - 09:30

Gratis

Onsdag, 25 september, 2024 - 11:00

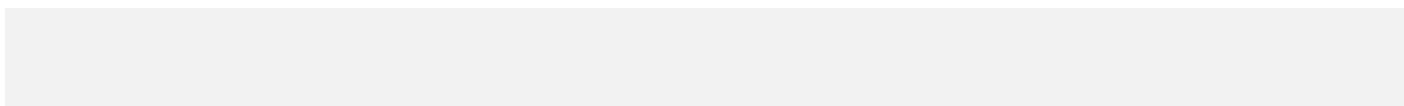
Gratis

Torsdag, 26 september, 2024 - 09:30

Gratis

Torsdag, 26 september, 2024 - 11:00

Gratis

Praktisk information

Udbyder

Viborg Museum - SPOR

Antal

28

Inddel i 4-6 grupper af 4-6 elever i hver.

Periode

01.01.2024 - 31.07.2025

Yderligere oplysninger til periode

Næste bookingrunde åbner til maj.

Forløbet bliver udbudt på udvalgte dage i september skoleåret 2024. Se under booking.

Varighed

1.5 time

Forarbejde: 1-3 timer

Forløbet på Hald: 1½ time

Dette forløb er gratis

Det er **gratis** for de første 7 kommunale skoler og institutioner, der booker. For de øvrige, der booker er prisen 600 kr.

Private institutioner og andre brugertyper skal betale 600 kr. for forløbet, men kan få transporten betalt via KLC Viborg.

Hvis du er i tvivl angående booking, så er du mere end velkommen til at tage kontakt til museet.

Emneområde

Kulturhistorie og tro
Litteratur og medier
Tværfaglige tilbud

Fag

Billedkunst
Dansk
Historie

Faciliteter

- Mulighed for at spise medbragt mad
- Mulighed for toiletbesøg

Yderligere oplysninger til faciliteter

Cykelparkering og øvrig parkering ved Naturskolens parkeringsplads.

Der er et overdækket madpakkehus med toiletter og drikkevand, som kan benyttes.

Transporttilskud

Det er muligt at søge transporttilskud til dette forløb.

Kontakt udbyder

Viborg Museum - SPOR

Sct. Mogens Gade 5, 2. sal

8800 Viborg

Tlf. 87 87 38 38